

A close-up photograph of two men in a physical embrace. The man on the left has dark, wavy hair and a mustache, wearing a light purple long-sleeved shirt. The man on the right has dark hair and a beard, wearing a dark jacket. They are looking towards the camera with serious expressions.

**HOLLAND
FESTIVAL 2015**

A photograph of a man with a beard and curly hair, wearing a brown V-neck sweater over a white t-shirt. He is looking upwards and to the right with a neutral expression. His right arm is extended outwards. In the background, another person is partially visible.

CULLBERG BALLET:

HIGHLIGHTS

**TRAJAL HARRELL
ESZTER SALAMON**

INFO

VR 19.6, ZA 20.6, ZO 21.6
FRI 19.6, SAT 20.6, SUN 21.6

aanvang starting time
20:30 8:30 pm

locatie venue
Theater Bellevue

duur running time
2 uur, inclusief een pauze
2 hours, including one interval

inleiding introduction
door by Fransien van de Putt
19:45 7:45 pm

CREDITS

THE RETURN OF THE MODERN DANCE

choreografie, toneelbeeld, kostuums choreography, set design, costumes
Trajal Harrell

assistent choreograaf assistant choreographer
Ondrej Vidlar

lichtontwerp lighting design
Sylvain Rausa

repetitor rehearsal director
Lisa Drake

assistent kostuums costume assistant
Marita Tjärnström

muziek music
Codeine W., Sub Pop, James Blake Overgrown, Universal Music Publishing, Lula Pena Acto IV, Mbari Música, Peteris Plakidis Two Grasshoppers Dances, Musica Baltica, Sade Pearls, Sony/ATV, Music Publishing Scandinavia, Sweet honey in the rock Testimony, BMG Chrysalis/Concordmusic

dans dance
Anand Bolder, Jac Carlsson, Samuel Draper, Adam Schütt, Daniel Sjökvist, Vincent Van der Plas

REPRODUCTION (2015)

choreografie, toneelbeeld, kostuums choreography, set design, costumes
Eszter Salamon

assistent choreograaf assistant choreographer
Arantxa Martinez

lichtontwerp lighting design
Fredrik Rydehäll

repetitor rehearsal director
Thomas Zamolo

assistent kostuums costume assistant
Marita Tjärnström

muziek music
Fugazi, Target, Dischord Music, USA

dans dance
Yaniv Lev, Aïd Freshkicks, Jerry Aniviác, Justin Amaro Sheaba, Jonas Pettersson, Juha Metsä, Miguel Escobar, Ramón Pozo

productie production
Cullberg Ballet

wereldpremière world premiere
Malmö, 19 maart 2015

PROGRAMMA PROGRAMME

The Return of The Modern Dance
Trajal Harrel

pauze interval

Reproduction (2015)
Eszter Salamon

DANS EN HET UITVOEREND LICHAAM

Het is alom bekend dat de vroege jaren 60 in de dans een tot dan toe ongekende drang tot experimenteren ontketenden. Bevrijd van de opgelegde vereisten met betrekking tot discipline en techniek stonden de danser en de dans open voor uiteenlopende technieken en werkwijzen, waaronder schijn-

Hoofdbegunstiger / Patron

FONDS 21

A
M
D
M
O

Rabobank

baar techniekloze gebaren en handelingen als lopen, staan of het uitvoeren van een eenvoudige taak. Op dat moment veranderde de vraag voor dans van: *hoe kun je je lichaam al trainend geschikt maken voor het uitvoeren van dansen die een ander voor jou heeft bedacht?* (van klassiek ballet tot moderne dans), naar: *hoe kan je lichaam zijn volledig expressief bereik verkennen, met inbegrip van taal, roerloosheid, fysiologie, klank, seksualiteit teneinde het gehele veld van dans en choreografie opnieuw uit te vinden?*

Met andere woorden: dansers en choreografen wilden niet langer die fenomenaal getrainde vertegenwoordigers zijn van specifieke transcendentie concepties of ideaalbeelden over dans (en bijgevolg van specifieke transcendentie concepties of ideaalbeelden over het lichaam), ze waren *experimenteerders* geworden. En de belangrijkste focus van hun experimenten werd: hoe kunnen we onderzoeken en ter discussie stellen, uitvinden en in kaart brengen wat het inhoudt een lichaam te zijn. En wat zij ontdekten is dit: als alle lichamen bepaald zijn door geschiedenis, ras, sekse, economie, taal en anatomie, dan zou dans ook met al die dimensies moeten gaan experimenteren. Want al die dimensies zijn nog steeds – en zullen dat altijd zijn – eigen aan het lichaam.

Aldus werd de choreografische imperatief ‘kneed je lichaam zodat het de stappen en gebaren kan uitvoeren die vereist zijn om in een specifiek dansconcept te worden geaccepteerd’ omgebogen naar simpelweg ‘zoek uit wat een lichaam kan doen.’ En aldus lag in het concept van ‘het uitvoerend lichaam’ besloten dat het niet langer de opdracht was (voor kunst in het algemeen maar met name voor dans) ideaalbeelden te representeren, maar via dans *dingen te doen*: kritische dingen, politieke dingen, lichamelijke dingen, emotionele dingen, conceptuele dingen, kinetische dingen.

Tegen deze achtergrond kunnen we enkele algemene aspecten begrijpen in de (zeer verschillende) werken van Eszter Salamon en Trajal Harrell. Beiden laten steeds opnieuw de uitvoerende kracht van dansers zien en leggen daarmee, weliswaar gebonden aan de restricties van representatie, allerlei mechanismes bloot die maken dat lichamen – en vooral dansende lichamen – reeds verstrikt zijn in een netwerk van talige krachten, van politieke krachten, van juridische krachten, van seksuele, gender- en raciale krachten die hun apaciteiten definiëren en die niet alleen bepalend zijn voor de manier waarop ze als dansers bewegen (of niet bewegen), maar ook voor hoe ze worden waargenomen en gelezen. Maar zowel Salamon als Harrell leren ons ook dat uitvoerend en lichamenlijk denken tegelijkertijd een erkenning inhoudt van het feit dat we – zelfs al we doortrokken zijn van allerlei krachten die ons definiëren (van taal tot zwaartekracht, van racisme tot seksisme) – altijd open blijven staan voor wat er mogelijk is: onverwacht via onze handelingen en gebaren de dimensies van het hoogst onwaarschijnlijke uitvoeren. Door ons eraan te herinneren dat we nog steeds niet weten wat een lichaam kan doen, is het de uitvoerend-lichamelijke taak van de danser om met deze dimensies te experimenteren, opdat we niet dit simpele feit vergeten: *het heden kan op elk moment veranderd worden.*

André Lepecki, Stockholm, februari 2015
vertaling: Margriet Agricola

BIOGRAFIEËN

De New Yorkse choreograaf en danser **Trajal Harrell** (1973) werd opgeleid aan onder andere de Trisha Brown School, het Centre National de la Danse in Parijs en de Martha Graham School of Contemporary Dance. Tegelijkertijd raakte hij gefascineerd door de New Yorkse ballroomscene uit de jaren 80. Hier presenteerden travestieten en homoseksuelen hun eigen versie van glamoureuze modeshows, met extravagante voguing en ‘whacking dansbattles’. Sinds 2009 combineert hij in een zesdelige voorstellingserie *Twenty Looks or Paris is Burning at The Judson Church* elementen uit deze undergroundcultuur met vroeg-postmoderne en hedendaagse dans. Harrell is geworteld in de internationale dans- en podiumkunst, maar heeft zijn werk vanaf het begin van zijn carrière ook getoond in prestigieuze musea, kunstinstellingen en galeries. In 2014 was hij tijdens het Holland Festival te zien met *Judson Church is Ringing in Harlem (Made-to-Measure) / Twenty Looks or Paris is Burning at The Judson Church (M2M)* in het Stedelijk Museum. Momenteel doet hij voor een nieuwe cyclus *Performing Histories: Live Artworks Examining the Past* onderzoek naar de Japanse dansvorm butoh vanuit de theoretische ervaring met voguing.

De Hongaarse choreograaf, danser en performer **Eszter Salamon** (1970) studeerde Hongaarse volksdans en klassiek ballet aan de Nationale Dansacademie van Boedapest. Sinds 2001 is haar werk te zien op diverse internationale podia en festivals. Los van fysieke beweging spelen in haar creaties ook de stem en muziek een grote rol, naast documentaire, fictieve en narratieve elementen. Met Xavier Le Roy maakte ze de solo's *What A Body You Have*, *Honey* (2001) en *Giszelle* (2001), en in 2009 ontwikkelde ze met Christine De Smedt het onderzoeksproject *Transformers*. In 2011 presenteerde Salamon tijdens Julidans de performance *Dance for Nothing*, een tegendraadse choreografie op basis van de experimentele compositie *Lecture on Nothing* (circa 1949-1950) van John Cage. In 2014 ging haar meest recente werk in première op de Ruhrtriennale, *MONUMENT O - Haunted by wars (1913–2013)*. Dit is het eerste deel van een serie voorstellingen over de relatie tussen choreografie en geschiedenis. Met zes dansers toont Salamon de afgelopen honderd jaar als een aaneenschakeling van oorlogen, aan de hand van meer dan vijftig tribale oorlogs- en verzetsdansen uit conflictgebieden in alle vijf continenten.

Cullberg Ballet trad op over de hele wereld en is een daarmee een belangrijke internationale vertegenwoordiger van de Zweedse cultuur. Met zijn tournees binnen Zweden speelt het gezelschap ook op nationaal niveau een stimulerende rol. Het gezelschap werkt samen met een groot aantal nationale en internationale choreografen en uitvoerend kunstenaars die werk maken voor zowel grote als kleine podia. De activiteiten van Cullberg Ballet omvatten uiteenlopende projecten en producties, waaronder locatiegebonden optredens en samenwerkingsverbanden met dansopleidingen. Cullberg Ballet werd opgericht door Birgit Cullberg in 1967 onder de auspiciën van Riksteatern. Het gezelschap telt tegenwoordig zestien dansers uit bijna evenveel landen. Sinds de oprichting zijn de podiumuitstraling en de technische kracht van zijn dansers steeds de bepalende kenmerken van Cullberg Ballet geweest. Cullberg Ballet is onderdeel van Riksteatern, het nationaal reizend theater van Zweden. Gabriel Smeets is sinds mei 2014 artistiek leider van het gezelschap.

DANCE AND THE PERFORMATIVE BODY

It is well known that the early 1960s brought to dance a dimension of experimentation that was unprecedented. Freed from authorial demands on disciplined technique, the dancer and dance became open to all sorts of skills and procedures, including such apparently de-skilled gestures and actions as walking, standing, or fulfilling a simple task. It is at this moment that the question for dance shifted from: *how can your body fit and be disciplined to perform the dance forms that are premade for you?* (from classical ballet to modern dance), and into: *how can your body explore its full expressive range including language, stillness, physiology, sound, sexuality so to reinvent the entire field of dance and choreography?*

In other words, dancers and choreographers would no longer be those highly skilled representatives of certain transcendent or ideal images of dance (and therefore of certain transcendent or ideal images of the body), but become *experimenters*. And the main focus of their experimentation became how to research and trouble, invent and map, what is immanent to being a body. And what they found out is that if all bodies are historically, culturally, racially, sexually, economically, linguistically and anatomically determined, then dance would have to start experimenting with all these dimensions as well. For all these dimensions are still and always, of the body. Hence, the choreographic imperative moved from 'Mold your body so it can do the steps and gestures required to be accepted into a certain image of dance' and became simply: 'Find out what a body can do.' And hence the concept of 'performative body' indicating that the task at hand (for art at large but for dance specifically) was no longer to represent ideals but to *do things* through dancing: critical things, political things, corporeal things, affective things, conceptual things, kinetic things.

It is in this sense that we can understand certain common aspects in the (very different) works of Eszter Salamon and Trajal Harrell. When both insist on asserting the performative force of dancers, they reveal, operating under the strictures of representation, all sorts of mechanisms through which bodies, and most importantly dancing bodies, are already enmeshed in: networks of linguistic forces, of political forces, of legal forces, of sexual, gendered, racial forces preconditioning capacities and determining not only the dancers' ways of moving (or being still) but of also being perceived and read. But both Salamon and Harrell also teach us that to think performatively and corporeally at the same time is to acknowledge the fact that even as we are crisscrossed by all kinds of forces that precondition us (from language to gravity, from racism to sexism), we remain always open to potentiality: to unexpectedly perform through our actions and gestures the dimensions of the highly improbable. By reminding us that we still do not know what a body can do, the performative-bodily task of the dancer is to experiment with these dimensions, so we do not forget this simple fact: *the present can be changed at any moment*.

André Lepecki, Stockholm February 2015

BIOGRAPHIES

New York-based choreographer and dancer **Trajal Harrell** (b. 1973) was trained in famous institutions like The Trisha Brown School, Centre National de la Danse in Paris and The Martha Graham School of Contemporary of Dance. Meanwhile, he became fascinated with the New York ballroom scene of the late eighties. Here, transvestites and gays presented their own version of glamorous fashion shows, based on extravagant voguing and whacking dance battles. Starting in 2009, Harrell has combined elements from this underground culture with early postmodern and contemporary dance for a six part performance cycle, named *Twenty Looks or Paris is Burning at The Judson Church*. As an artist, Harrell is deeply rooted in the world of international dance and performing arts. Moreover, ever since the start of his career, Harrell has also staged his work in prestigious museums, art galleries, and within the framework of visual art institutions. At the 2014 Holland Festival he performed his *Judson Church is Ringing in Harlem (Made-to-Measure) / Twenty Looks or Paris is Burning at The Judson Church (M2M)* at the Stedelijk Museum, Amsterdam. Currently, Harrell is conducting research for a new body of work called *Performing Histories: Live Artworks Examining the Past*, in which he examines butoh dance from the theoretical praxis of voguing.

Hungarian **Eszter Salamon** (b. 1970) is a Berlin-based choreographer, dancer and producer. She studied both Hungarian folk dance and classical ballet at the National Dance Academy of Budapest. Ever since 2001, she has performed at several international venues and festivals. Besides physical movement, her work is also based on music and the uses of the voice, combined with narrative, fictional and documentary elements. Together with Xavier Le Roy she created several solo works, such as *What A Body You Have*, *Honey* (2001) and *Giszelle* (2001). In 2009 she developed the research project *Transformers* alongside Christine De Smedt. In 2011, during the Julidans festival, Salamon staged the performance *Dance for Nothing*. This unruly choreography is based on John Cage's experimental composition *Lecture on Nothing* (around 1949-1950). In 2014 her most recent work premiered at the Ruhrtriennale: *MONUMENT O - Haunted by wars (1913-2013)*, being the first of six performances dealing with the relationship between choreography and history. Using six dancers and more than fifty tribal dances of war and resistance from all five continents, Salamon shows our last century as an unbroken chain of war and conflict.

Cullbergbaletten has performed all over the world and is an important element in the international presentation of Swedish culture. The company also engages in national outreach through its tours within Sweden. The company collaborates with a variety of national and international choreographers and performing artists who create works for large as well as small stages. Cullbergbaletten's activities encompass projects and productions including site specific appearances and collaboration with dance training programs. Cullbergbaletten was founded by Birgit Cullberg in 1967 under the auspices of Riksteatern. The company currently has 16 dancers from nearly as many countries. Since its inception, the stage personalities and technical strength of its dancers have been Cullbergbaletten defining characteristics. Cullbergbaletten is part of Riksteatern, Sweden's National Touring Theatre. Gabriel Smeets is the artistic director of the company as of May 2014.